

ΠΕΡΙ ΤΗΝ ΓΗΝ

ΤΟ ΕΜΠΟΡΙΟΝ ΤΟΥ ΕΛΕΦΑΝΤΟΔΟΝΤΟΣ

Πολλά πολλάκις ἐγράφησαν ἐπὶ τῷ σκοπῷ ν' ἀποδείξωσι κατὰ συμπερασματικὸν τρόπον, ὅτι εἰς οὐχί μεμακρυσμένον μέλλον ἢ προμήθεια τοῦ ἐλεφαντόδοντος θὰ παύσῃ καθ' ὁλοκλήριαν· συγγραφεῖς δέ τινες ἐμπνεόμενοι καὶ ὑπὸ τῆς φοντασίας ἀπετόλμησαν νὰ προειπώσιν, ὅτι ἐντὸς ὀλίγων μόνον ἐτῶν τὰ ἐξ ἐλεφαντόδοντος κοσμήματα θ' ἀποθησαυρίζωνται ὡς σπανιτάτα κειμήλια.

Αἱ ἀνάγκαι τὰς ὁποίας ὁ κόσμος ἔχει τοῦ πολυτίμου τούτου εἶδους ἐξηρτῶντο κυρίως πάντοτε ἀπὸ τῶν ἐξ Ἀφρικῆς προμηθειῶν. Πολλοὶ ἐκ τῶν περιγηγῶν δύνανται ἐτι νὰ ἐνθυμῶνται τὸν καιρὸν ἐκεῖνον κατὰ τὸν ὁποῖον οἱ ἐλέφαντες ἦσαν ὁρατοὶ εἰς μικράν τινα πρὸς βορρᾶν τοῦ Ἀκρωτηρίου τῆς Καλῆς Ἑλπίδος ἀπόστασιν, ἀλλ' εἶνε γεγονός· ἀξιωματικῶς ἠρτῶντο ὅτι τὰ ζῶα ταῦτα ἅμα τῇ ἐμφανίσει τῶν λευκῶν ἀποσύρονται καὶ μετὰ τῆς ἐπὶ τὰ πρόσω πορείας τοῦ πολιτισμοῦ ἐξεδιχώθησαν καταφυγόντα μακρὰν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Ἀφρικῆς· τὸρα δὲ σπανίως βλέπει τις ἐλέφαντας εἰς μέρη τινὰ πρὸς μεσημβρίαν τοῦ ποταμοῦ Ζαμβέζη.

Τὸ γεγονός τοῦτο ἀναμφιβόλως συνετέλεσε σημαντικῶς εἰς τὴν ἐλάττωσιν τῶν προμηθειῶν τοῦ ἐλεφαντόδοντος· κατὰ τὰ πέντε παρελθόντα ἔτη, καθότι τὰ μέρη εἰς τὰ ὁποῖα διατρίβουσιν νῦν οἱ ἐλέφαντες τοσοῦτον εἶνε ἀπομακρυσμένα τῶν λιμένων τῆς φορτώσεως, ὥστε καθιστῶσι δύσκολον τὸ ζήτημα τῆς μεταφορᾶς. Ἡ γνώσις τοῦ γεγονότος ἔκαμνε πάντα μετερχόμενον τὸ ἐμπόριον τοῦτο ν' ἀμφιβάλλῃ περὶ τῆς πιθανότητος ὅτι ὁ Ἑμὴν Πασσὰς ἡδύνατο νὰ φέρῃ μεθ' ἑαυτοῦ ἐκ τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς Ἀφρικῆς ποσότητά τινα ἐλεφαντόδοντος, μολοντί πολλὰ ἐκθέσεις ἐγράφησαν ἐν τῷ τύπῳ ὅτι ὁ περιγηγῆς οὗτος εἶχε μεθ' ἑαυτοῦ 60 τόνοισ ἐλεφαντόδοντος· καὶ αἱ διαδοθεῖσαι περὶ τούτου εἰδήσεις προέβησαν πολὺ παρωτέρας τῶν ἐκθέσεων, καθότι ἀνέφερετο, ὅτι Γερμανοὶ τραπεζίται ἠρωτήθησαν, ἂν ἐσκόπευον νὰ προκαταβάλωσι τὸ ποσὸν ἐξήκοντα χιλιάδων λίρῶν ἀπέναντι τοῦ ἐλεφαντόδοντος, ὅτε οὗτος θὰ ἔφθανεν εἰς τὴν παραλίαν.

Οἱ ὀδόντες τοῦ ἐλεφάντος φέρονται ὡς κοσμήματα ὑπὸ τῶν ἰθαγενῶν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, ἢ τῶν ὤμων αὐτῶν· καὶ ἵνα μὴ διολισθήσῃσι πολλάκις προσκολλῶνται εἰς εἶδος τι κλωβίου συκκιμένου ἐκ τεσσάρων κοντῶν τεμαχίων ξύλου. Οἱ μεγάλοι καὶ βαρεῖς ὀδόντες ἐξαρθῶνται εἰς κάμακα καὶ φέρονται ὑπὸ δύο ἰθαγενῶν. Τινες τῶν μεγίστων γνωστῶν ὀδόντων ἐξύγισαν ἀπὸ 170 μέχρις 180 λιτρῶν ἑκαστος· ἀλλ' οὗτοι εἶνε σπάνιοι, ἐν ᾧ ὀδόντες ἔχοντες ἀπὸ 80—100 λιτρῶν βάρους ἑκαστος συχνάκις πωλοῦνται εἰς τὰ δημοπρατήρια τοῦ Λονδίνου.

Δυσάρεστον εἶνε ὅτι ὀλίγον γινώσκωμεν τ' ἀφορῶντα τὴν ἡλικίαν εἰς ἣν δύνανται νὰ φθάσωσιν ἐν τῇ ἀγρίᾳ τῶν καταστάσεσι οἱ ἐλέφαντες. Πολὺ δὲ θὰ παρεῖχε τὸ διάφορον, νὰ γνωρίζῃ τις τὴν ἡλικίαν ἐνὸς τῶν λαμπρῶν ἐκείνων ζώων τὰ ὁποῖα ἔχουν χαυλιόδοντας ζυγίζοντας καὶ τοὺς δύο ὁμοῦ, ὡς λέγεται, τριακοσίας λίτρας. Καὶ ἕτερον ζήτημα οὐδέποτε ἐπαρκῶς ἐξερευνηθὲν εἶνε τοῦτο: ἂν οἱ μικροὶ ὀδόντες οἱ πρὸς κατασκευὴν σφαιρῶν χρήσιμοι, οἱ πλείστοι τῶν ὁποίων κατὰ μέσον ὅρον ζυγίζουσιν ἀπὸ 5 ἕως 10 λιτρῶν ἑκαστος εἶνε οἱ μεγάλοι ὀδόντες κατὰ τὴν πρώτην αὐτῶν ὀδοντοφυΐαν, ἢ τὸ προϊόν διαφόρου εἶδους ἐλεφάντων. Τῶν πλείστων αἱ γνώμαι ἀποκλίνουσιν πρὸς τὸ τελευταῖον τοῦτο.

Ὁ μαλακὸς ἐλεφαντίνδους πάντοτε ἔχει μεγαλειτέραν τοῦ σκληροῦ τινὴν ἐν τῇ ἀγορᾷ καὶ φωτικῇ τῷ λόγῳ οἱ ὕγειες ὀδόντες ἔχουν περισσοτέραν ἀξίαν τῶν ἐχόντων ῥήγματα, ἢ ἄλλας ἐλλείψεις. Οἱ μεγάλοι ὀδόντες εἶνε κοῖλοι πρὸς τὰς ῥίζας τῶν καὶ τὸ κοίλωμα τοῦτο προσερχόμενον ἐκ παθῆσεως κατέρχεται ἐπὶ τι διάστημα, ὑποτίθεται δὲ ὅτι προξενεῖ εἰς τὸ ζῶον υπερβολικὸν πόνον καὶ δύναται ἴσως νὰ ἐξηγήσῃ τὴν φοβερὰν βοὴν ἣτις, καθ' ἣ ἐν τοῖς συγγράμμασι τῶν περιγηγῶν ἀναφέρεται, συχνάκις ἀκούεται εἰς τὰ μέρη, ὅπου διατρίβουσιν οἱ ἐλέφαντες.

Ἡ ζήτησις τῶν σφαιρῶν τῶν σφαιριστηρίων ἐπηύξησε σημαντικῶς κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη. Ὑπάρχει μεγάλη κατ' ἔτος ἐξόδεσις τῶν τεμαχίων ἐκείνων τοῦ ἐλεφαντόδοντος, ἐξ οὗ κατασκευάζονται αἱ σφαῖραι αὐταί. Πράγματι αἱ ὑψηλότεραι τιμαὶ, τὰς ὁποίας πληρῶνουν διὰ πᾶν εἶδος ἐλεφαντόδοντος διδεται· δι' ὅσα εἰς τὸ ἐμπόριον εἶνε γνωστὰ ὡς τεμάχια κεκομμένα ἐπίτηδες διὰ σφαίρας σφαιριστηρίων, καὶ τῶν ὁποίων ἕκαστον γενικῶς ζυγίζει ἀπὸ ὀκτὼ ἕως δέκα τρεῖς λίτρας. Ταῦτα τὰ τεμάχια ἀναμφιβόλως ἐλήφθησαν ὡς βάσις ὑπὸ τινος δημοσιογράφου ἀναγγειλάντος, ὅτι ἡ τιμὴ τοῦ ἐλεφαντόδοντος ἀνῆλθε εἰς δύο χιλιάδας λίρας στερλίνας τὸν τόνον καὶ ἐτι πλέον. Τοιαύτη περὶ τοῦ κατὰ μέσον ὅρον τιμῆ θὰ ἐπληρῶντο μόνον διὰ τὸν καλλίστην ποιότητος ἐλεφαντόδοντα τὸν πρὸς κατασκευὴν σφαιρῶν σφαιριστηρίων καταλλήλοτατον· ἐνῷ εἰς ἕκαστον σφαιρῶν τμήμα ὑπάρχει ποσότης τις κατωτέρου καὶ ἐλαττωματικοῦ ἐλεφαντόδοντος, ὅστις ἀξίζει μόνον τεσσαράκοντα μέχρι πενήτηκοντα λίρας τὸν στατήρα. Ἐκτιμῶν δὲ τις κατὰ μέσον ὅρον τὴν σήμερον ἀξίαν τοῦ ἐλεφαντόδοντος περὶ τὰς 1300 λίρας τὸν τόνον εἶνε ἐγγύτατα τῆς πραγματικῆς ἀξίας του, ἣτις πρὸ 25 ἐτῶν δὲν ὑπερέβαινε τὰς 600 μέχρις 650 λίρας τὸν τόνον.

Κατὰ τὰ εἴκοσι παρελθόντα ἔτη 9,144 τόνοι ἐλεφαντόδοντος προσηνέχθησαν εἰς τὰ δημοπρατήρια τοῦ Λονδίνου ὅπου εἶνε τὸ κέντρον τοῦ ἐμπορίου αὐτοῦ. Τὸ ποσὸν τοῦτο ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὴν καταστροφὴν 450,000 περίπου ἐλεφάντων. Ἀλλ' ἵνα λάθωμεν πληρεστέραν ἰδέαν περὶ τοῦ πλήθους τῶν ἐν Ἀφρικῇ εὐγενῶν τούτων ζώων ἀνάγκη νὰ ἐνθυμηθῶμεν, ὅτι ὁ ἀνωτέρω πίναξ περιλαμβάνει μόνον τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐλεφάντων, οἵτινες ἐφρονεύθησαν χάριν τῶν ὀδόντων αὐτῶν καὶ νὰ γνωρίζωμεν ὅτι μόνον οἱ ἄρρενες ἔχουσι τοὺς χαυλιόδοντας, ἐξ ὧν λαμβάνεται ἡ πολὺτιμος τοῦ ἐμπορίου ὕλη.

Ἄν δὲ τινες ἐξέφρασαν τὴν γνώμην, ὅτι μέγα ποσὸν ἐλεφαντόδοντος μετακομισθέντος ἐκ τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς Ἀφρικῆς ἐλήφθη ἐκ τῶν λευφάνων νεκρῶν ἐλεφάντων, αἱ κάλλιστα εἰδήσεις μαρτυροῦσιν ὅτι σχεδὸν ἅπαν τὸ ὑλικὸν ἐλήφθη ἀπὸ ἐλεφάντων φονευθέντων ἐπὶ τῷ σκοπῷ τούτῳ.

Καὶ ὅμως οἱ ἰθαγενεῖς οἱ μετακομίζοντες τὸν ἐλεφαντόδοντα ἐκ τοῦ ἐσωτερικοῦ εἰς τὰ παράλια δὲν θεωροῦσιν ὡς σπουδαῖόν τι τὸν μέγαν ἀριθμὸν τῶν κατ' ἔτος φονευμένων ἐλεφάντων ἵνα προμηθεύσῃσι τὸ ζητούμενον ὑπὸ τοῦ ἐμπορίου ποσὸν ἐν συγκρίσει πρὸς τὰς ἀγέλας τὰς διατιωμένους ἀνὰ τὰς εὐρείας πεδιάδας τοῦ ἐσωτερικοῦ, ὥστε εἶνε πιθανώτατον, ὅτι ποσὰ μεγαλήτερα ἐλεφαντόδοντος δύνανται νὰ ἐξαχθῶσι, ὅταν ἀνοιχθῇ ἡ εὐρεία ἡπειρος τῆς Ἀφρικῆς.

Κατὰ τὸ Ἀγγλικόν.

Ε. ΑΛ.